

Hrvoje Požar: nastavnik

Mislav Grgić

Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu

Marko Delimar

Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu

Godine 1950. Hrvoje Požar, već tada istaknuti stručnjak i službenik Generalne direkcije elektroprivrede Hrvatske u Zagrebu, počeo je honorarno predavati na Elektrotehničkome fakultetu (ETF; danas Fakultet elektrotehnike i računarstva – FER), čime je počeo njegov znanstveni i stručni rad u okviru Sveučilišta u Zagrebu.

Kao novoizabrani sveučilišni nastavnik, Hrvoje Požar uspješno se uklopio u novu sredinu i ubrzo postao nezamjenjiva karika u nastavi elektroenergetike. Ubrzo (1951) prestao je biti honorarni asistent i postao stalni, a početkom 1953. postavljen je za docenta za kolegije Električne centrale i Elektroenergetska dispečerska služba.

Dolaskom na Fakultet kao docent, kasnije profesor, unio je novi stil rada, pri čemu je nastavu osuvremenio i približio svakodnevnoj problematici, obilno se pri tome služeći rezultatima svojega znanstvenog i stručnog rada. U 1950-ima stručna literatura za visokoškolsku nastavu bila je vrlo oskudna. U takvim prilikama prof. Požar odmah je pristupio pisanju niza skripta, koja ubrzo pokrivaju svu nastavu koju drži. Osim što piše skripta i udžbenike, putem tijela Fakulteta – kao dekan u dva navrata, predsjednik Savjeta, predsjednik Komisije za udžbenike itd. – potiče i ostale nastavnike na pisanje skripta i udžbenika. Time je postupno postigao da je u njegovu vrijeme na zagrebačkome ETF-u udžbenicima bilo pokriveno oko 80% nastave. Također je na Sveučilištu u Zagrebu bio predsjednik odbora za skripta i udžbenike (1964–70. i 1973–79), gdje je provodio sličnu djelatnost pa je njegov rad utjecao i na ostale visokoškolske ustanove u zemlji.

Godine 1963. u uporabu je puštena i nova zgrada fakulteta (današnji neboder ili zgrada C), što je omogućilo organiziranje znanstvenoga, nastavnoga i stručnoga rada na jednome mjestu, umjesto na pet mjesta kao do tada. Studenti su odjednom sve svoje dnevne djelatnosti i radne obveze obavljali na jednome mjestu. Štoviše, prema često spominjanoj izreci prof. Požara: »Crtaona (kao centar razmjene studentskih

informacija) sve zna«, svaki je student prema godini i smjeru studija imao svoje radno mjesto mimo predavanja i vježbi, u tzv. crtaonama.

Predviđajući navedene poboljšane uvjete rada, Elektrotehnički fakultet, kao prvi na Sveučilištu u Zagrebu, donosi 20. studenoga 1959. i normativnu podlogu svoga budućega ustrojstva – Statut. Statut je iz temelja reformirao dotadašnje dobrim dijelom kaotično i vječno studiranje upisivanjem viših nastavnih godina s mnoštvom zaostalih ispita, nered u obvezama i studenata i nastavnika, nemogućnost praćenja stanja studija itd. Uveden je princip »godina za godinom«, koji je dodatnom regulativom reduciraio mnogobrojna ponavljanja godine i sveukupno skraćivao studij. To je načelo mnogo godina bilo najpoznatija konstanta Elektrotehničkoga fakulteta. Iako ne sam, profesor Požar bio je u prvim redovima reforme studiranja, što je dijelom proizlazilo i iz njegova odnosa prema studentima.

Profesor Hrvoje Požar je sustavno pridonosio reformi pripremnoga (temeljnoga) i stručnoga dijela studija, čime se studij elektrotehnike i računarstva na ETF-u svojom kvalitetom svrstao uz bok svjetskim elektrotehničkim fakultetima. Poznato je bilo njegovo putovanje na Hvar u veljači 1978., kada je u dogovoru s tadašnjom upravom ETF-a boravio tjedan dana na otoku, da bi u miru i izoliran od raznih utjecaja sastavio prvu radnu verziju konkretnoga prijedloga novoga nastavnoga plana ETF-4. Ubrzo je u Knjižnici ETF-a (danas je u njoj Laboratorij Zavoda za elektrostrojarstvo i automatizaciju) organizirano predstavljanje osnova novoga nastavnoga plana za sve djelatnike, a nakon Požarova izlaganja ugledni matematičar, akademik Danilo Blanuša prvi je pohvalio Požarovu koncepciju sa stajališta matematike i fizike (temeljnoga dijela studija). Požarovo gledište o potrebi jakoga i naprednoga temeljnoga dijela studija baština je i današnjega FER-a.

Profesor Požar volio je studente, trudio se razumjeti ih i, što je posebno važno, cijenio je njihov rad. S najboljima od njih rado je i surađivao, posebno u pitanjima reforme studija. Odnos između njega i studenata uvijek je bio pun obostranoga uvažavanja, čega se njegovi nekadašnji studenti i danas rado sjećaju.

Metodologija i energetske procjene što su nastajale u Požarovoj Zagrebačkoj energetske škole bile su osnovicom velikoga inženjerskoga projekta nuklearne energije na ETF-u u Zagrebu početkom 1970-ih.

Elektrotehnički fakultet u Zagrebu je idejni i stvarni osnivač Sveučilišnoga računskoga centra (SRCE). Na Elektrotehničkom fakultetu je 1970. okupljena radna skupina, koje su okosnicu činili profesori Stanko Turk, Božidar Stefanini i Hrvoje Požar, koja je pokrenula izradu projekta Sveučilišnoga računskoga centra. Na temelju idejnoga projekta što ga je Sveučilište prihvatilo 10. ožujka 1971., utemeljena je 29. travnja 1971. ustanova Sveučilišni računski centar (SRCE).

Međunarodna suradnja Fakulteta elektrotehnike i računarstva vidi se i po članstvu njegovih nastavnika u mnogobrojnim svjetskim strukovnim udrugama,

među ostalim i u IEEE-u (The Institute of Electrical and Electronics Engineers). Aktivnost pojedinih nastavnika u IEEE-u seže unatrag više od 30 godina kada su zajedno sa slovenskim kolegama, uvidjevši značenje i korist koju pruža članstvo u IEEE-u, počeli raditi na učlanjenju i osnivanju sekcije, pri čemu je znatnu ulogu imao i profesor Hrvoje Požar. Godine 1984. u povodu stogodišnjice te ugledne međunarodne profesionalne udruge, jednu od 1984 prigodne medalje za izvanrednu službu profesiji, podijeljene istaknutim pojedincima iz cijelog svijeta, dobio je i profesor Hrvoje Požar.

U doba kada je Elektrotehnički fakultet tek gradio ugled i postupno zauzimaao nezamjenjivo mjesto koje današnji Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu nesumnjivo u svekolikoj hrvatskoj znanosti i kulturi zaslužuje, Hrvoje Požar bio je jedan od stupova toga fakulteta. Ondje je bio zaposlen punih 35 godina, od 1951. do 1985 (kada prelazi u Akademiju), a u tom je razdoblju i u dva navrata obnašao dužnosti dekana (1960–62. i 1968–70) i prodekana (1962–64. i 1964–66). Za dugogodišnji predani rad i doprinos organizaciji i razvoju Fakulteta, odnosno za unaprjeđenje nastave i zapaženu znanstvenu i stručnu djelatnost na Fakultetu, profesor Hrvoje Požar nagrađen je 1978. i Zlatnom plaketom »Josip Lončar«.